

Інформація про стан і розвиток страхового ринку України за 9 місяців 2004 року

I. Розміри страхового ринку. Ключові показники

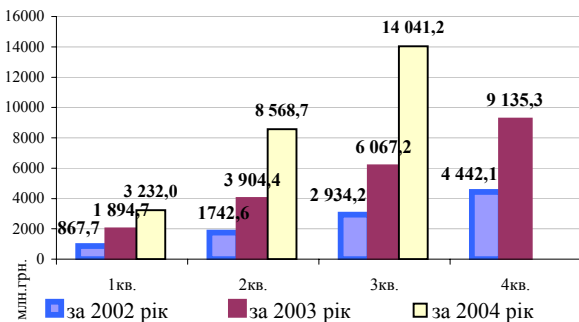
1. Кількість страхових компаній станом на 01.10.2004 р. – **378** (станом на 01.10.2003 р. – **355**). В тому числі **41** страховик, які здійснюють страхування життя, та **337** страховиків, які здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя.

1.1. За 9 місяців 2004 року до Державного реєстру включено **43** страхові компанії (12 СК життя та 31 СК, що здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя), виключено **17** (1 СК життя та 16 СК, що здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя).

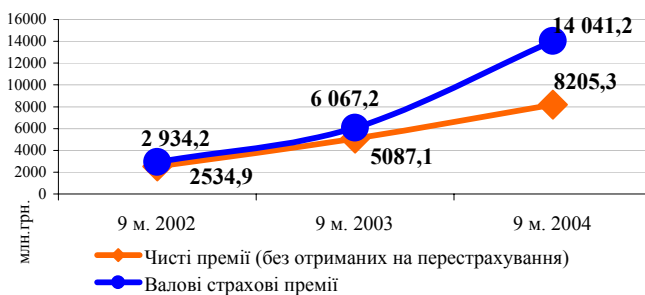
2. Страхові премії

2.1 Загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками за 9 місяців 2004 року, становить **14 041,2** млн. грн. У порівнянні з аналогічним періодом 2003 року обсяги вказаного показника зросли на **7 974** млн.грн. (у **2,31** рази). Сума страхових премій, отриманих безпосередньо від страхувальників за 9 місяців 2004 року, становить **8 205,3** млн.грн., в тому числі від страхувальників-громадян - **752,6** млн.грн.

Страхові премії (поквартально) наростаючим підсумком за 2002-2004рр.

Обсяги валових та чистих страхових премій за 2002-2004рр.

2.2 За 9 місяців 2004р. порівняно з аналогічним періодом 2003 р. темп приросту страхових премій становив **131,4%**.

2.3 Монополізація страхового ринку

Частка надходжень перших трьох страхових компаній на страховому ринку України:

- від загальних (валових) страхових премій по Україні становила **26,85%**, за 9 м. 2003 р. - **28,1%**;
- страховиків, які здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя у страхових преміях з цих видів становила **27,08%**, за 9 м. 2003 р. - **28,36%**;
- страховиків, які здійснюють страхування життя, у преміях зі страхування життя становила **56,93%**, за 9 м. 2003р. - **70,51%**.

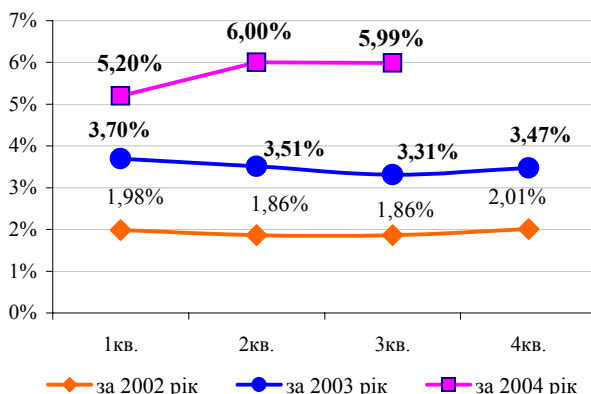
Розрахунок рівня конкуренції (індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) на страховому ринку:

- в цілому по страховому ринку величина індекса ННІ становила **403,8**, за 9 м. 2003р. - **385,5**;
- на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя - **410,8**, за 9 м. 2003р. - **391,0**;
- на ринку страхування життя - **1383,2**, за 9 м. 2003р. - **2007,6**.

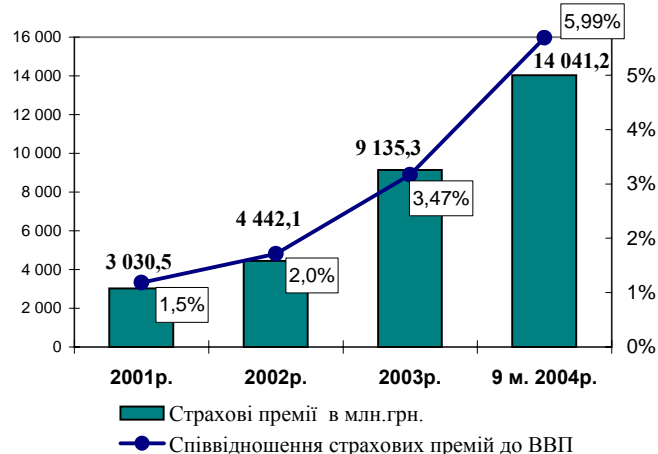
Таким чином, на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, спостерігається значний рівень конкуренції (ННІ вдвічі менше за 1000), в той час як на ринку страхування життя наявна помірна монополізація ($1000 < \text{ННІ} < 1500$).

2.4 Співвідношення валових страхових премій та ВВП України за 9 місяців 2004 року становить **5,99%**.

Співвідношення валових страхових премій та ВВП за 2002-2003рр., 9 м. 2004р. (у розрізі кварталів наростаючим підсумком)

Валові страхові премії та їх % до ВВП за останні 3 роки (2001-2003рр. та 9 м. 2004р.)

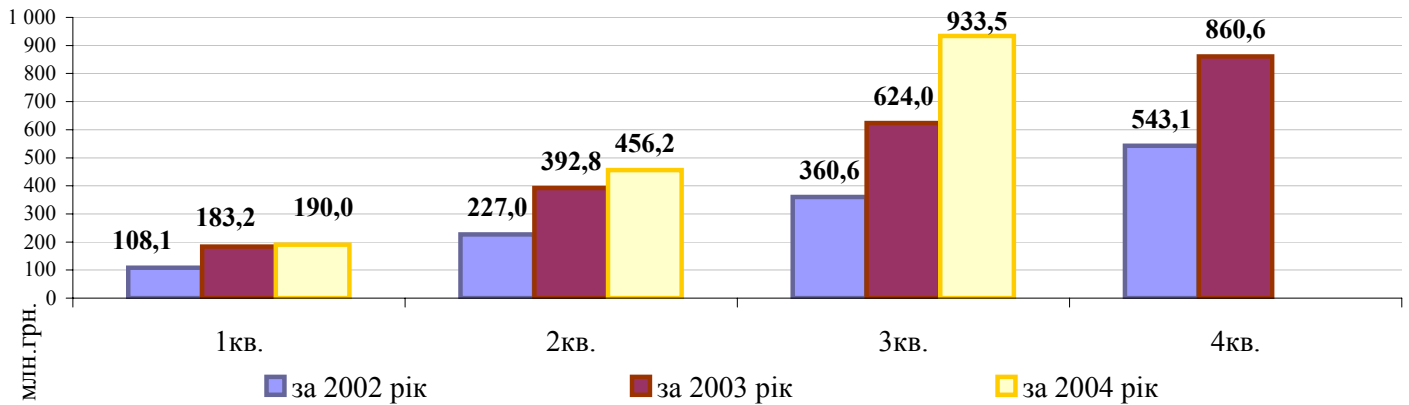

3. Страхіві виплати

3.1 Загальна (валова) сума страхових виплат, здійснених страховиками за 9 місяців 2004 року, становила **933,5** млн. грн. У порівнянні з аналогічним періодом 2003 року сума страхових виплат зросла на **309,5** млн. грн. (у **1,5** разів). Обсяг виплачених безпосередньо страхувальникам страхових сум/відшкодувань становив **824,6** млн. грн., у тому числі страхувальникам-громадянам **344** млн. грн.

3.2 За останні 3 роки (з 2001 по 2003 рр.) страхові виплати зросли більш ніж удвічі. Темпи приросту за 2001 р. у порівнянні до 2000 р. становили 4,2%; в 2002 р. порівняно з 2001 р. - 28,0%; в 2003 р. порівняно з 2002 р. - 58,5%.

Страхові виплати за 2002-2004 рр. (поквартально, наростаючим підсумком)

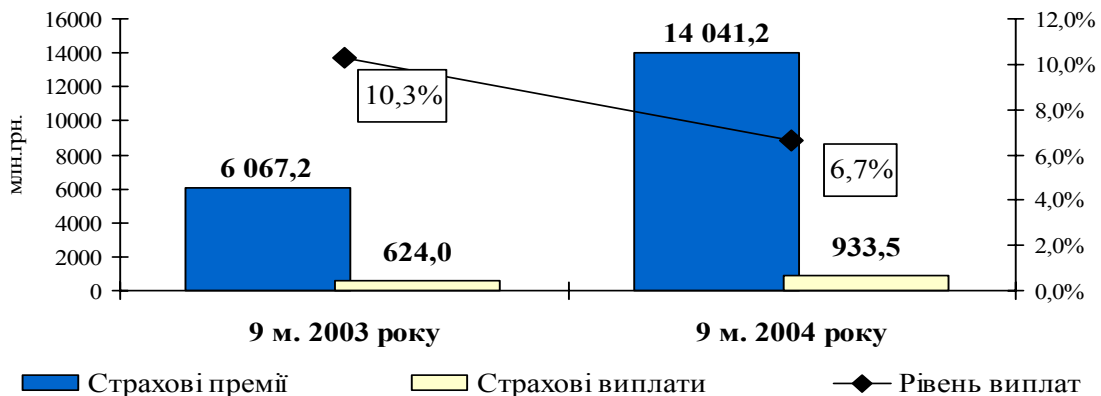

4. Рівень страхових виплат

(рівень страхових виплат розраховується як відношення фактичних виплат до отриманих страхових премій)

4.1 Рівень страхових виплат за 2003 рік становив **9,4%**, в порівнянні з 2002 роком знизився на **2,8%**. За 9 місяців 2004 року рівень страхових виплат набув ще більш суттєвого зниження та становив лише **6,65%**, за аналогічний період 2003 року - **10,3%**. Рівень страхових виплат безпосередньо страхувальникам (відношення страхових виплат, які здійснені безпосередньо страхувальникам до страхових премій, отриманих від страхувальників) склав **10,05%**, страхувальникам-громадянам **45,71%**.

Страхові премії, страхові виплати та рівень виплат за 9 м. 2003 та 9 м. 2004рр.

II. Види страхування

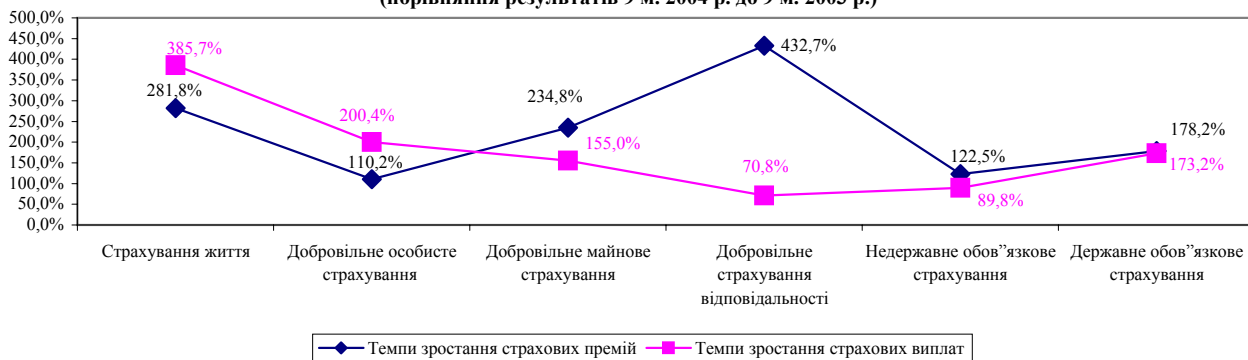
1. Темпи росту страхових премій та страхових виплат за видами страхування

1.1 За результатами 9 місяців 2004 року спостерігаються річні тенденції щодо значних темпів росту страхових премій зі страхування життя - у 2,8 разів у порівнянні з аналогічним періодом 2003 року. За аналогічним порівнянням у 2,3 рази зросли страхові премії з майнового страхування. Вже традиційно страхування фінансових ризиків займає більшу половину від всіх надходжень страхових премій по ринку (за 9 м. 2004р. - 49%), в преміях з добровільних видів страхування - 58%. Значно (у 4,3 рази) зріс обсяг премій з добровільних видів страхування відповідальності, проте їх частка на ринку лишається низькою (8% від валових премій по ринку).

За 9 місяців 2004 року у порівнянні з аналогічним періодом 2003 року зросли обсяги страхових виплат майже з усіх видів (добровільне особисте страхування - до 200,4%, страхування життя - 385,7%, добровільне майнового страхування - 155,0%, державне обов'язкове страхування - 173,2%). Зменшення обсягів страхових виплат спостерігалось лише за двома видами: добровільне страхування відповідальності (-29,2%) та недержавне обов'язкове страхування (-10,2%).

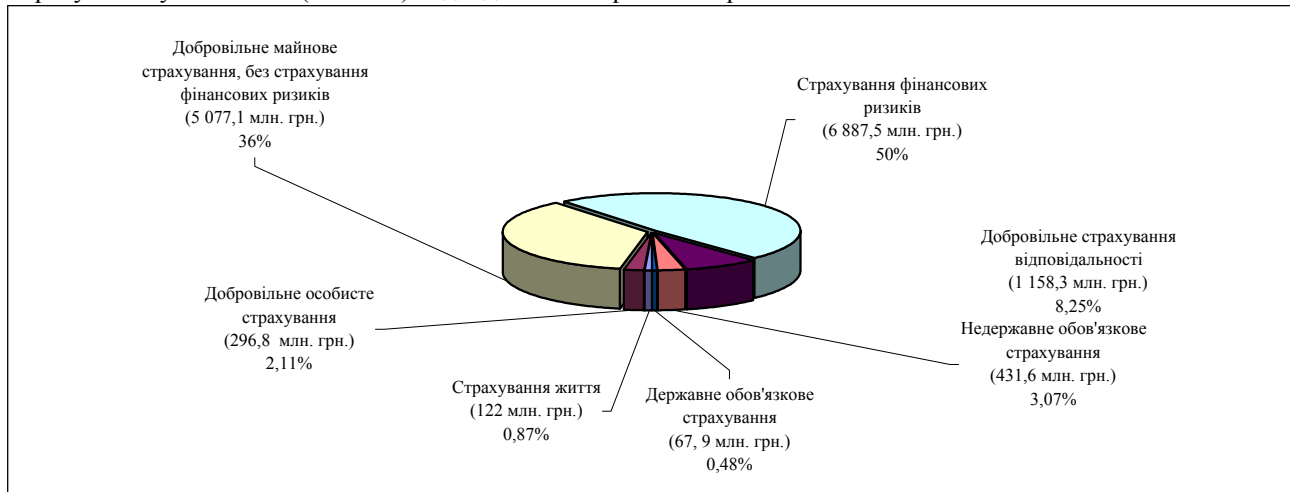
Види страхування	Страхові премії			Страхові виплати		
	9 м. 2003р., млн.грн.	9 м. 2004р., млн.грн.	Темпи зростання	9 м. 2003р., млн.грн.	9 м. 2004р., млн.грн.	Темпи зростання
1	2	3	4	5	6	7
Страхування життя	43,30	122,0	281,8%	2,1	8,1	385,7%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	6 023,9	13 919,2	231,1%	621,9	925,4	148,8%
Добровільне особисте страхування	269,4	296,8	110,2%	129,0	258,5	200,4%
Добровільне майнове страхування	5 096,4	11 964,6	234,8%	309,9	480,2	155,0%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	2 851,8	6 887,5	241,5%	127,7	134,1	105,0%
Добровільне страхування відповідальності	267,7	1 158,3	432,7%	43,2	30,6	70,8%
Недержавне обов'язкове страхування	352,3	431,6	122,5%	103,2	92,7	89,8%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	149,2	181,7	121,8%	43,5	55,5	127,6%
Державне обов'язкове страхування	38,1	67,9	178,2%	36,6	63,4	173,2%
ВСЬОГО (всі види страхування)	6 067,2	14 041,2	231,4%	624,0	933,5	149,6%

Темпи зростання страхових премій та страхових виплат за видами страхування (порівняння результатів 9 м. 2004 р. до 9 м. 2003 р.)

2. Структура страхових премій

2.1 За 9 місяців 2004 року структура страхових премій, тобто питома вага страхових премій за видами страхування у загальних (валових) надходженнях страхових премій не змінилася:

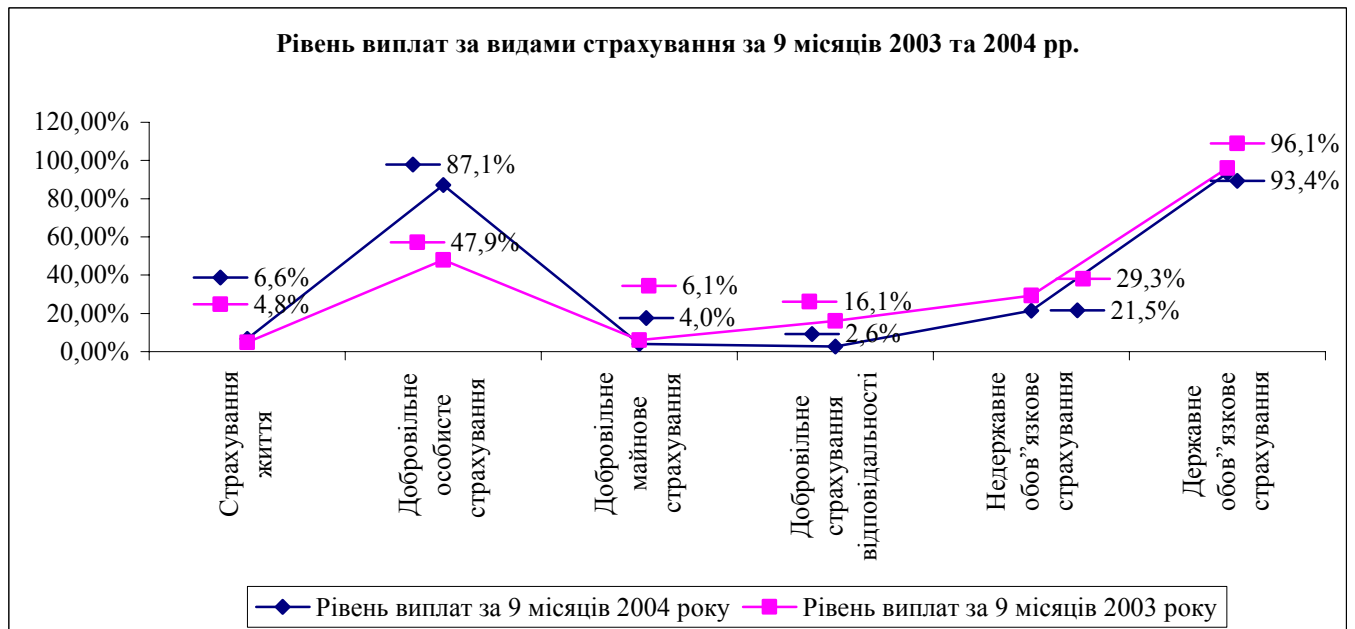

3. Рівень страхових виплат за видами страхування

3.1 За результатами 9 місяців 2004 року рівень страхових виплат становив 6,65%, що менше результату аналогічного періоду 2003 року на 35,3% (3,63 процентних пункти).

Найвищий рівень виплат за результатами 9 місяців 2004 року традиційно спостерігається у сфері державного обов'язкового страхування (96,06%) та добровільного особистого страхування (87,10% у порівнянні із 47,88% у за аналогічний період 2003 року). Найнижчий рівень виплат спостерігався у сфері добровільного страхування відповідальності (2,64%) та добровільного майнового страхування.

Види страхування	Рівень виплат за 9 місяців 2003 року	Рівень виплат за 9 місяців 2004 року
Страхування життя	4,85%	6,64%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	10,32%	6,65%
Добровільне особисте страхування	47,88%	87,10%
Добровільне майнове страхування	6,08%	4,01%
Добровільне страхування відповідальності	16,14%	2,64%
Недержавне обов'язкове страхування	29,29%	21,48%
- страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	29,16%	30,54%
Державне обов'язкове страхування	96,06%	93,37%
ВСЬОГО (всі види страхування)	10,28%	6,65%

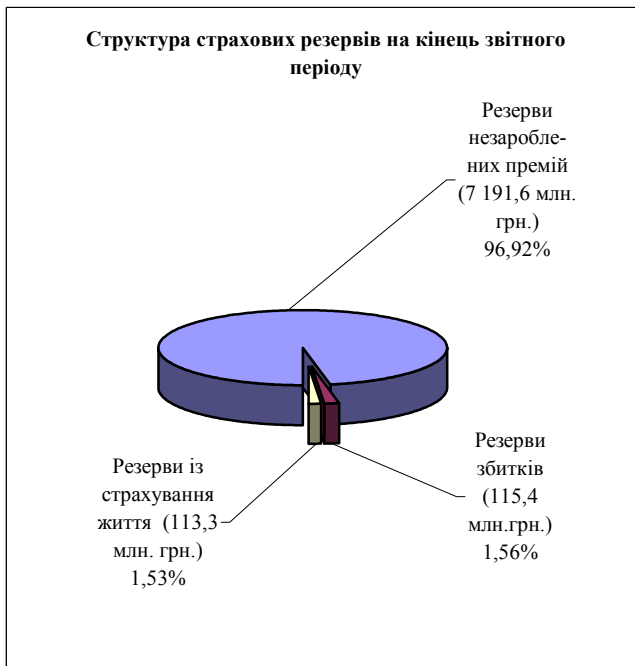

Сформовані страхові резерви

Величина сформованих страхових резервів станом на кінець III кварталу 2004 року сягала **7 304,9** млн. грн., що на **4 412,4** млн. грн. перевищує аналогічний показник на аналогічну дату 2003 року (у **2,5** рази).

Сформовані страхові резерви

	За станом на 30.09.2003 (млн.грн.)	За станом на 30.09.2004 (млн.грн.)	Темпи росту (в %)
Величина сформованих страхових резервів на кінець звітного періоду, із них :			
а) технічних резервів ,	2 846,9	7 191,6	253 %
у тому числі резервів збитків	59,2	115,4	195 %
б) резервів із страхування життя	45,6	113,3	248 %

IV. Перестраховування

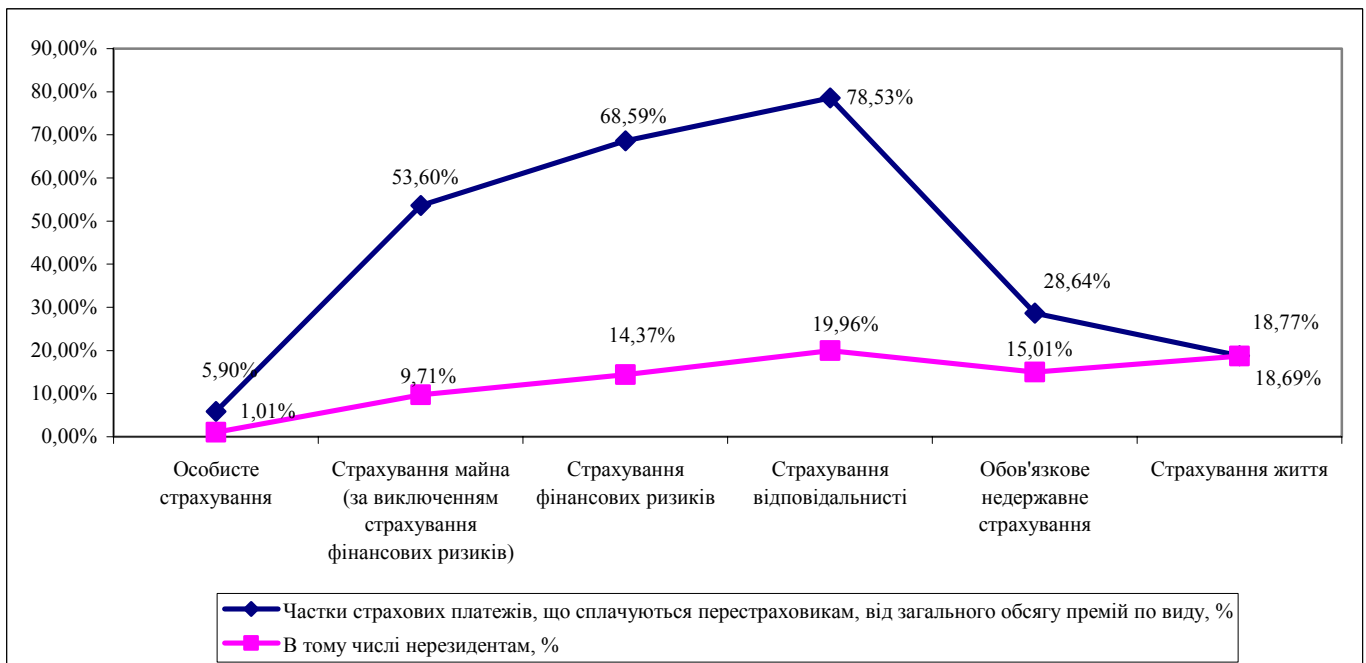
1. Операції з перестраховування ризиків

1.1 У I-III кварталах 2004 року українські страховики укладали договори перестраховування ризиків за договорами страхування з добровільних та обов'язкових видів страхування (крім державного страхування).

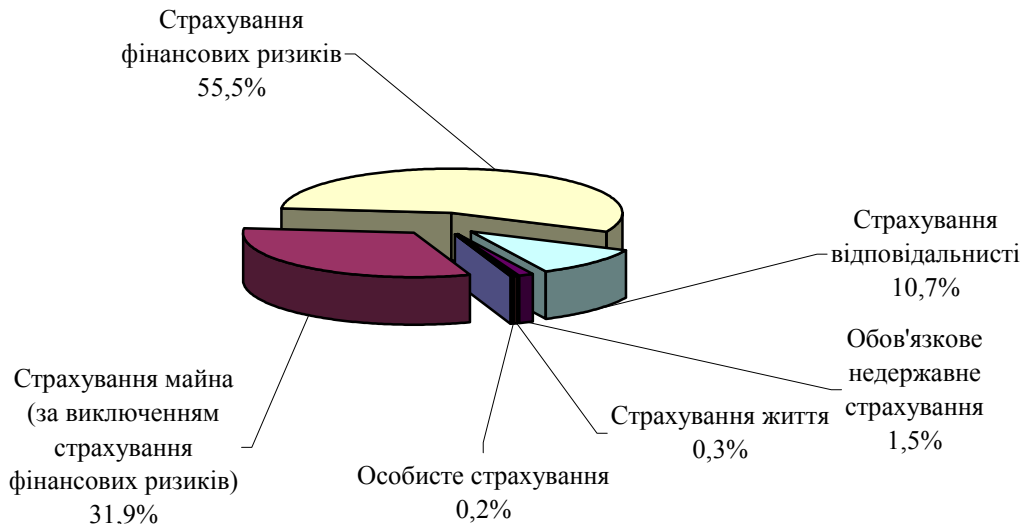
За договорами перестраховування ризиків виконання всіх або частини своїх обов'язків перед страхувальниками страховики (цеденти, перестраховальники) сплатили **8,5 млрд. грн. (61% від валових страхових премій по ринку)**, з них:

- перестраховикам-нерезидентам - **1,8 млрд. грн. (13% від валових премій по ринку)**,
- перестраховикам-резидентам – **6,7 млрд. грн. (48% від валових премій по ринку)**.

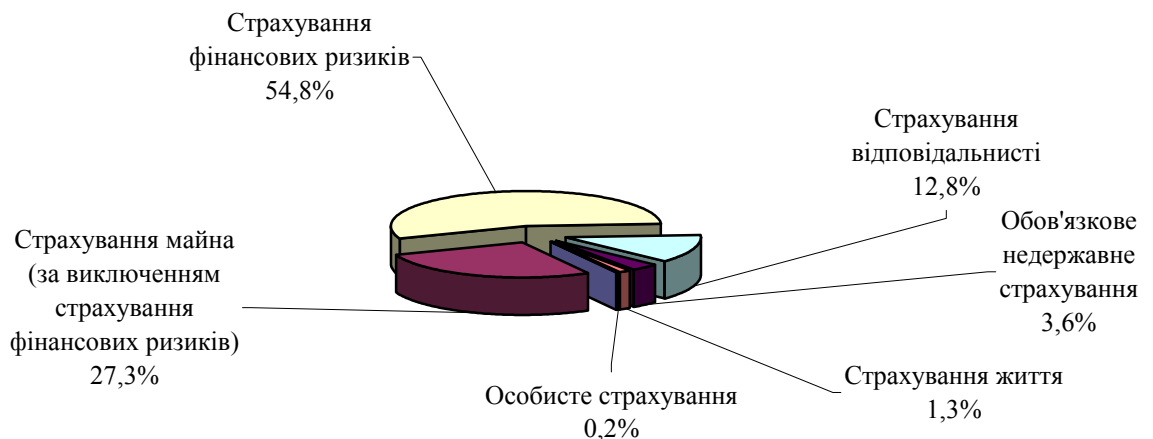
Страховики отримали на перестраховування ризиків від інших страховиків (перестраховальників, цедентів) **5 835,9 млн. грн.**, у тому числі від перестраховальників-нерезидентів **16,8 млн. грн.**

Структура перестрахових платежів за видами

Структура перестрахових платежів нерезидентам за видами

2. Частки (компенсації) страхових виплат, що отримувалися від страховиків (перестраховиків) резидентів та нерезидентів

2.1 За вимогами страховиків (цедентів, перестраховальників) щодо сплати (компенсації) страхових виплат за страховими випадками згідно з укладеними договорами перестраховання у страховиків (перестраховиків) резидентів та нерезидентів частини своїх обов'язків перед страхувальниками, українські страховики отримали 210,4 млн.грн., з них:

- **43%** від перестраховиків-нерезидентів (на суму **89,6 млн. грн.**);
- **57%** від перестраховиків-резидентів (на суму **120,8 млн.грн.**);

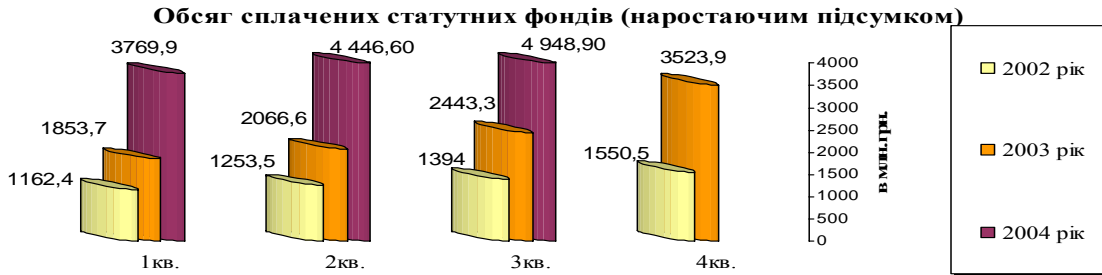
у розрізі видів страхування компенсовано часток страхових виплат:

- **81%** з добровільних видів страхування (на суму **170,4 млн. грн.**, з них нерезидентами **53,6 млн. грн.**);
- **19%** з видів обов'язкового страхування (на суму **40,0 млн. грн.**, з них нерезидентами **36,0 млн. грн.**).

V. Власний капітал та величина активів страховиків

1.1 За станом на 30.09.2004 р. власний капітал страховиків становив 10 844,4 млн. грн., та у порівнянні із відповідним періодом 2003 року цей показник зріс удвічі. Кількість страховиків за розміром власного капіталу: 345 страховиків мають капітал більше 5 млн.грн.; 27 - від 1 - 5 млн.грн.; 5 - від 0,5 - 1 млн.грн.; 5 страховиків - менше 0,5 млн. грн.

Загальний обсяг сплачених статутних фондів страховиків станом на 30.09.2004 року становив 4 948,9 млн. грн. і порівняно з аналогічною датою 2003 року зріс на 2 505,6 млн. грн. (удвічі).

1.2. Сукупний розмір активів страховиків, визначених статтею 31 Закону України "Про страхування", станом на кінець III кварталу 2004 року становив **16 076,2** млн.грн.

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України "Про страхування" для представлення страхових резервів	ВСЬОГО / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми І "Баланс"	у тому числі ті, якими представлено з урахуванням вимог нормативно-правових актів			
		технічні резерви	частка у технічних резервах	резерви із страхування життя	частка у резервах зі страхування життя
ВСЬОГО:	16 076 196,0	7 191 572,0	100,00%	113 313,9	100,00%
1) грошові кошти на поточних рахунках	3 466 958,5	2 828 489,3	39,33%	6 169,5	5,44%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	66 840,2	53 588,0	0,75%	237,7	0,21%
2) банківські вклади (депозити)	1 808 962,1	1 102 766,7	15,33%	60 277,0	53,19%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	116 185,6	67 895,3	0,94%	16 048,0	14,16%
3) банківські метали	23 217,0	9 268,6	0,13%	1,9	0,00%
4) нерухоме майно	280 700,3	66 789,6	0,93%	2 659,3	2,35%
5) акції	5 948 731,6	1 432 517,9	19,92%	20 218,1	17,84%
6) облігації	87 107,8	9 256,2	0,13%	1 987,4	1,75%
7) іпотечні сертифікати	100,0	1 844,0	0,03%	0,0	0,00%
8) цінні папери, що емітуються державою	8 956,3	2 471,8	0,03%	0,0	0,00%
9) права вимоги до перестраховиків	4 369 597,0	1 694 462,1	23,56%	21 921,2	19,35%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	187 910,6	54 532,3	0,76%	21 896,3	19,32%
10) інвестицій в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *, у тому числі:	76 935,0	39 680,8	0,55%	0,0	0,00%
10.5) будівництво житла;	74 967,0	38 412,1	0,53%	0,0	0,00%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	1 968,0	1 689,2	0,02%	0,0	0,00%
13) готівка в касі	4 930,3	4 024,9	0,06%	79,4	0,07%

* - Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211 „Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів“

Структура наявних активів страховиків, визначених статтею 31 Закону України "Про страхування", станом на 30.09.2004 року

